

Primljen 06. 03. 2006.

OSVRT NA RADIONICU ZA PROFESORE ŠPANJOLSKOG JEZIKA ODRŽANU U ZAGREBU NA FILOZOFSKOM FAKULTETU U AULI CERVANTES 12.11.2005.

Maja Adžija*

Filozofski fakultet, Zagreb

DRAMSKA RADIONICA ZA PROFESORE ŠPANJOLSKOG JEZIKA

Radionicu je održao Luis Dorrego, autor knjige *Técnicas dramáticas para la enseñanza del español*, izdanje Universidad de Alcalá, 1997. (Dramske tehnike u učenju španjolskog jezika)

Luis Dorrego glumom se bavi od kraja 70-ih godina prošlog stoljeća, kasnije studira režiju. U nastavi je od 1985. i podučava kazališnu i filmsku režiju te glumu, španjolsko kazalište u vrijeme Zlatnog vijeka i 20.-og stoljeća, povijest španjolske kinematografije, španjolski nadrealizam te drži predavanja o Luisu Buñuelu. Predaje na Sveučilištu New York u Španjolskoj, Syracuse u Madridu. Na Sveučilištu Alcalá de Henares četiri je godine držao kolegij *Teoría y Práctica del Teatro* (Kazališna teorija i praksa). Radionice za profesore španjolskog jezika održavao je u Venecueli i Sjedinjenim Američkim Državama.

Radionica održana u Zagrebu u Auli Cervantes zamišljena je tako da u njoj aktivno sudjeluju i nastavnici španjolskog jezika koji bi zatim stečeno znanje trebali prenijeti na svoje učenike. Većina je prisutnih bila preplašena činjenicom da će morati srušiti vlastite barijere i izvlačiti iz sebe kreativnost. Upravo je taj dio bio nezaobilazni dio procesa kojeg smo svi prisutni morali proći da bi naprosto shvatili kako se osjećaju učenici u poziciji kada moraju sudjelovati. Prepuštanje igri bio je cilj voditelja radionice. Svi koji se upuštaju u nastavu znaju koliko je važan element igre i u razvoju i u procesu učenja svake osobe. Djeca kroz igru usvajaju materinji jezik vrlo prirodno pa zašto ne prilagoditi taj element u nastavi stranih jezika. Igrom se želi izbjeći upravo ono s čim se bore svi koji se bave nastavom jezika a to je dosada u razredu i nemotiviranost, lažni dijalozi i dosadni gramatički zadatci. Ne umanjujući važnost i gramatičkih zadataka igra nam prvenstveno služi da na najprirodniji način pokušamo pokrenuti autentičnu komunikaciju. Ono što nam je voditelj radionice želio ponuditi i ono što on predlaže jest korištenje kazališnih tehnika i dramskih igara. To ne znači da na nastavi radimo predstavu jer sama ideja pozornice i javnog djelovanja kod većine izaziva strah. Nije potrebno učiti napamet gotove rečenice koje je napisao netko

* Maja Adžija, Filozofski fakultet, Zagreb, e-mail: maja.adzija@zg.htnet.hr

drugi već koristiti određene tehnike koje nam kazalište nudi kako bi se učenje španjolskog jezika obogatilo novom, zanimljivom i drugačijom metodom. Gospodin Dorrego je naglasio da uvijek imamo na umu da gluma nikad nije cilj već sredstvo aktivnog i maštovitog nastavnika. I potpisnica ovih redova je početak ove radionice dočekala tako što je odmah izvadila bilježnicu i olovku i bila spremna na još jedan seminar u kojem nije potrebno aktivno sudjelovati već samo pažljivo bilježiti riječi govornika. Voditelj je naravno to uočio i odmah sam mu poslužila kao model na kojem je pokazivao neke od igara. Uspio je u svom naumu da uključi u igru jednu od najskeptičnijih i najsramežljivijih sudionica. Primjena ovih metoda u razredu je puno lakša jer povjerenje i prisnost između samih učenika a i između nastavnika i učenika postoji jer proces učenja jezika podrazumijeva i proces zbližavanja. Ova se vrsta aktivnosti već desetljećima koristi u učenju djece školske dobi jer ona pogoduje socijalizaciji i uključivanju djece u rad u grupi i pojačava njenu dinamiku.

Dva najveća problema, tvrdi Dorrego, s kojim se susreću nastavnici su:

Slaba zainteresiranost učenika i slabo sudjelovanje u nastavi.

Rabeći dramske tehnike na najjednostavniji način se vraća interes učenika. Za vrijeme nastave, kada postavljamo pitanja učenicima i želimo potaknuti komunikaciju, pitanja uključuju samo jednu osobu dok za vrijeme igre sudjeluju svi. Dorrego predlaže da pojedinca uključimo u grupu jer se samo timskim radom postižu temelji za stvarnu komunikaciju. Na taj način nestaju monotonija i dosada, a kod učenika se jača osjećaj pripadnosti i sigurnosti pa samim tim sram i strah nestaju koji čine veliku prepreku u slobodnoj komunikaciji. Dorrego je doradio mnogo igara i vježbi ali je svaka aktivnost otvorena i nastavnik je može prilagoditi sebi i grupi. Igre koje nam je Dorrego na radionici predstavio imaju konkretnu lingvističku primjenu. To jest, Dorrego želi reći da usmjerimo kazališnu aktivnost prema fonetskom, gramatičkom, ortografskom i određenom leksičkom cilju. Napomenimo još nešto, govoriti strani jezik nije samo umijeće izgovaranja riječi već komuniciranje, tvrdi Dorrego. Cijelo naše tijelo sudjeluje u procesu prenošenja onoga što se želi reći. Moguće je da verbalna komunikacija bude svedena na samo 30%. Govor tijela je posljednjih trideset godina jedna od tema koje se najviše proučavaju, a uglavnom nismo svjesni kako naše tijelo komunicira s drugima i nemamo mehanizam kojim bismo ga kontrolirali. Ova je radionica poslužila da donekle osvijestimo tijelo i koristimo i njega u nastavi jezika. Prema Dorregu osvještavanje govora tijela vodi nas i ka lakšoj verbalnoj komunikaciji, a za početak evo jedne igre.

Igra broj 1: STISAK RUKE

Cilj je ove igre razbijanje leda i početne nelagode, predstavljanje i učenje imena ostalih učenika.

Stupanj kojem je namijenjena ova igra je početan.

Broj sudionika: 30 najviše.

Trajanje: 5 do 10 minuta.

Potrebna je prostorija u kojoj učenici mogu stajati.

Gramatički oblici:

Prezent pomoćnog glagola „biti“

Indikativ prezenta glagola

Izjavne rečenice

Upitne rečenice i čestice

Potvrдне i niječne čestice

Primjer:

Oblici predstavljanja:

- 1.– Hola, soy María.
- 2.– Hola ¿cómo estás? Soy María.
- 3.– Hola, buenos días/tardes/noches, soy María.
- 4.– Hola, ¿qué tal? ¿Soy María y tú ¿quién eres?
– Yo soy Pedro.
- 5.– Hola, me llamo María y tú ¿cómo te llamas?
– Yo me llamo Pedro.
6. – ¿Tú eres Margarita?
– Sí, soy Margarita.
– No, no soy Margarita. Soy María.
7. – ¿(Tú) Te llamas Eduardo?
– Sí, me llamo Eduardo.
– No, no me llamo Eduardo. Me llamo Emilio.

Ova se igra može proširiti i dodati još neke elemente uz imena, kao što su zanimanja i hobiji. Nastavnik tada uvodi sljedeću gramatičku strukturu:

1. Hola, te presento a Juan. Yo soy profesor y él es estudiante.
2. Yo soy médico. Y tú, ¿qué eres? – ¿Qué haces? – ¿En qué trabajas? – ¿A que te dedicas?
3. Yo soy actor.
4. A mí me gusta leer. Y a tí ¿qué te gusta?

Možemo podijeliti učenicima listu zanimanja (profesor, estudiante, médico, ingeniera, enfermero, actor, actriz, fotógrafo, conserje, dependiente, directora, perito, electricista...) i listu hobija (la música, el cine, el teatro, el arte, pasear, viajar, esquiar, leer, nadar, cocinar, dormir...)

Igra broj 2: IGRA IMENA

Cilj je ove igre ublažiti nervozu nove grupe. Uspostaviti prve kontakte unutar grupe. Predstaviti se, reći svoje zanimanje i vlastite sklonosti. Zabaviti se.

Stupanj kojem je namjenjena ova igra je početan.
 Broj sudionika: 30 najviše.
 Trajanje: 10 do 20 minuta.
 Potrebna je prostorija u kojoj učenici mogu sjediti u krugu.

Gramatička struktura:
 Veznik *kad*, konjunktiv imperfekta, imenica
 („Si Pedro fuera un color“)
 Kondicional, imenica
 („sería el rojo“)

Kao i u prethodnoj igri, svi sjede u krugu i pokušavaju se sjetiti imena ostalih učenika i povezuju ih s životinjom, cvijetom ili bojom. Ako je potrebno nastavnik može podijeliti listu životinja, biljaka i boja. Ova se igra čini posebno važna jer polaznici već i u početnom stupnju učenja jezika mogu koristiti gramatičke oblike, kao što su kondicional i konjunktiv imperfekta, koji se obično uče na višim stupnjevima, jer su dio sasvim običnog, svakodnevnog razgovornog jezika. Igra se zatim može nadopuniti imenicama koje se polaznicima čine zanimljivima:

Leksik

Imena životinja: Perro, gato, león, leopardo, jirafa, pantera, ratón, caballo, toro, pájaro, tortuga.

Imena cvijeća: Rosa, clavel, margarita, geranio, magnolia, azucena, violeta, hortensia.

Imena boja: Rojo, azul, verde, amarillo, violeta, naranja, blanco, negro, morado, marrón, gris.

Nastavnik postavlja pitanje jednom učeniku:

„Si Pedro fuera un color, ¿qué color sería?“

Učenik odgovara:

„Si Pedro fuera un color, sería el rojo.“ Zatim učenik postavlja pitanje dalje i tako u krug.

Igra broj 3: OGLEDALO

Cilj ove igre je priprema za druge tipove aktivnosti. Učvrstiti povjerenje među sudionicima. Vježbati sposobnost koncentracije i usmjeravanje pažnje. Komuniciranje o svakodnevnim i polazniku poznatim aktivnostima. Igra se odvija na slijedeći način. Radi se u paru koji su okrenuti jedan prema drugom, jedan od njih radi određeni pokret dok drugi mora biti njegovo ogledalo, tj. pokušati ponoviti sve pokrete koje izvodi prvi. Dorrego nam je pokazao i varijantu ove igre koja se izvodi tako da se komunicira pogledom i jedan od

sudionika upravo pogledom pokušava „reći“ koji će pokret izvesti, a drugi sudionik mora pogoditi koji će to pokret biti. Na taj način se povjerenje među polaznicima učvršćuje, a ako mijenjamo parove ubrzo će u razredu nastati opuštena atmosfera.

Stupanj kojemu je namijenjena ova igra je početni ili srednji.

Broj sudionika: najviše 30.

Trajanje igre: 10 minuta.

Potrebna je dovoljno velika prostorija u kojoj polaznici mogu stajati.

Nakon igre mogu se postaviti sljedeća pitanja, ovisno o stupnju na kojem su polaznici

1. ¿Qué hacéis?
2. ¿Qué estáis haciendo?
3. ¿Qué habéis hecho?
4. ¿Qué están haciendo?
5. ¿Qué han hecho?

Polaznici zatim odgovaraju:

1. Nos estamos duchando.
2. Nos estamos duchando.
3. Nos hemos duchado.
4. Se están duchando.
5. Se han duchado.

Gramatički oblici koji se rabe:

Estar + gerundio

Zamjenice i povratni glagoli

Prezent i perfekt glagola

Igra broj 4: LEDA O LEDA

Igra se zatim nastavlja na vrlo zanimljiv način jer se u nastavku uvodi lingvistički element. Polaznici se moraju okrenuti leđa o leđa i opisati fizički osobu s kojom su u paru, kako je odjevena i gdje se nalazi pojedini odjevni predmet, posebna obilježja na licu... na ovaj način se proširuje leksik jer mogu sudjelovati i ostali polaznici koji vide osobu koja se opisuje i pomažu onome koji mora opisivati. Osim leksika, ovo je izvrsna prilika za vježbanje razlika među glagolima ser i estar koji u početku učenja španjolskog jezika unose veliku zbrku. Prema Dorregovim iskustvima ono što je najvažnije kod ove igre je to da polaznik u trenutku kada se mora izraziti riječima to čini prirodno, bez straha da će pogriješiti.

Stupanj kojemu je namijenjena ova igra početan je ili srednji.

Broj sudionika: grupe od 10 do 14 polaznika.

Trajanje: 10 do 20 minuta.

Potrebna je prostrana učionica.

Leksik

a) za opisivanje fizičkih obilježja:

Aspectos generales: alto, bajo, guapo, feo, gordo, corpulento, delgado, canijo, flaco, joven, viejo.

Pelo: moreno, rubio, castaño, pelirrojo. Liso, rizado. Corto, largo. Lleva... (trenza, moño, coleta, el pelo suelto)

Ojos: (Claros/oscuros) azules, negros, marrones, verdes.

Pestañas: Largas, cortas, grandes, pequeñas. Morenas, rubias.

Nariz: Larga, chata, aguileña, puntiaguda, ancha, es un/a „narizotas“.

Las manos: Grandes, pequeñas, finas, toscas, delicadas.

Las piernas: Bonitas, feas, gordas, delgadas, arqueadas, largas.

Los pies: Grandes, pequeñas, planos, feos.

b) za opisivanje karaktera:

Tímido, apocado, decidido, intrépido, vivo, vivaz, fuerte, con mucho genio, alegre, con mucha/poca personalidad, siniestro, malvado, bondadoso, borrachín, con mal genio, con buen carácter, simpático, antipático, servicial, estúpido, grosero, amable, agradable, apacible, encantador, sonriente, serio, educado, mal educado, loco, chiflado, cobarde, valiente, sincero, bueno, inteligente, torpe, tonto, listo.

Gramatičke strukture:

Glagol ser + pridjev

Pr. Es alto.

Glagol llevar/tener + imenica (+ pridjev)

Pr. Tiene barba.

Lleva falda larga.

Glagol parecer + pridjev

Pr. Parece tímido.

Glagol (me) parece + que + es/está + pridjev

Pr. (Me) parece que es inteligente.

(Me) parece que está contento.

Igra broj 5: SLIJEPCI

Ovo je još jedna od igara kojom se uspostavlja povjerenje među učenicima i jača se međusobna povezanost u grupi. Ovom igrom se naglašava važnost slušanja i jedan od ciljeva je razviti sposobnost samoprocijenjivanja. Pokušava se utjecati na onoga koji sluša kako bi

poslušao naše naredbe.

Stupanj kojemu je namijenjena ova igra početan je.

Broj sudionika: grupe od 10 osoba.

Trajanje: 10 do 15 minuta.

Za ovu je igru potreban prostor bez prepreka ili s namještajem kojeg je moguće pomaknuti i povez preko očiju.

Kako izvesti ovu igru: potrebno je prekriti oči učenicima, najviše njih 10-ero razmjestiti po učionici tako da izgube osjećaj za snalaženje u prostoru. Nakon toga treba davati sljedeće upute koje učenici slijede:

Derecha/ izquierda.

Más rápido/ más despacio.

Hacia delante/ hacia atrás.

Andando/ corriendo/ saltando/ gateando/ de rodillas.

A la pata coja/ A cuatro patas/ Como sonámbulos.

Con la cabeza mirando al techo/ al suelo.

Con los brazos hacia delante/ atrás/ en cruz.

Con las manos en la cintura/ en jarras.

Agarrándonos una oreja/ la nariz/ el pelo.

Nakon ovih uputa zanimljivo je uvesti imperativ u ovu igru i na taj način ove upute postaju naredbe.

Gramatička struktura 1:

Imperativ glagola + priložna oznaka

Primjer. – Andad deprisa

Saltad agarrándonos la nariz.

Naredbe mogu biti i u niječnom obliku pa je potrebno uvesti i niječni oblik imperativa.

Gramatička struktura 2:

Niječna čestica + konjunktiv prezenta + priložna oznaka

Primjer. – No andéis deprisa.

No saltéis agarrándonos la nariz.

Luis Dorrego nam je pokazao i nekoliko varijanata ove igre. Jedna je sljedeća: radi se u paru, a učenik koji se nalazi ispred, ima povez preko očiju, učenik koji se nalazi iza, daje mu naredbe i mora ga usmjeravati po učionici kao da npr. vozi automobil. Ne smije ga dodirivati, već ga treba usmjeravati isključivo glasom i paziti da se ne sudara s ostalim sudionicima.

Igra broj 6: IGRA PRILOGA

Cilj je ove igre razbiti napetost na početku sata i stvoriti opuštenu i zabavnu atmosferu u razredu. Naučiti kako komunicirati preko naredbi.

Stupanj kojemu je namijenjena igra početan je.

Broj sudionika: najviše 30.

Trajanje: 10 do 20 minuta, što ovisi o veličini grupe.

Prostor u kojem se izvodi ova igra trebao bi biti bez prepreka.

Na početku ove igre jedan od učenika mora izaći iz učionice dok ostali izabiru jedan od priloga s liste koju smo im dali unaprijed.

Lista prijedloga:

Adverbios de modo: Deprisa, despacio, rápidamente, lentamente, bien, mal, ordenadamente, rítmicamente, cómodoamente, educadamente, afectuosamente, groseramente, cariñosamente.

Adverbios de lugar: Lejos, cerca, arriba, abajo, encima, debajo.

Adverbios de cantidad: Mucho, poco, abundantemente, escasamente.

Sada objasnimo grupi da prilog koji su odabrali moraju koristiti u kretnjama. To jest moraju se kretati na način koji su odabrali. Slijedeći je korak da pozovemo u učionicu onog učenika koji je bio vani i kažemo mu da mora davati naredbe ostalim učenicima i prema kretnjama koje oni izvode pogoditi o kojem se prilogu radi. Naprimjer, ako učenik naredi „trepćite očima“ i učenici to izvode vrlo polagano, znači da se o tom prilogu radi. Dobro je prije vježbe ponoviti imperativ i dati učeniku popis glagola u infinitivu.

Imperativos de los siguientes verbos: abrir, escribir, leer, andar, cerrar, coger, tirar, borrar, apagar, encender, mover(se), comer, (des)calzarse, (des)peinarse, (des)vestirse, bailar, pegar, besar...

Učenik bi nakon nekoliko naredaba trebao pogoditi o kojem se prilogu radi.

Igra broj 7: IME GRUPE

Primarni cilj ove igre je da u grupi razvijemo spontani dijalog. Ova igra potiče spontanu komunikaciju, a ukoliko nedostaje, kroz nekoliko komunikacijskih modela se nadoknađuje.

Optimalni broj sudionika predviđen za ovu igru je između 15 i 30.

Trajanje: najviše 15 minuta.

Potrebna je prostrana učionica za izvođenje ove igre.

Kako igrati:

Treba podijeliti učenike u dvije grupe. Svaka grupa mora izabrati ime za sebe. Nakon što se izabere ime svaka grupa pantomimom ili improvizacijom mora objasniti ime svoje grupe. Svaki član grupe sudjeluje u pantomimi ili improvizaciji. Grupe moraju pogoditi ime druge grupe, da bi došli do imena potrebno je komentirati, prepričati što su vidjeli i postavljati pitanja. Ova se igra može prilagoditi svakom stupnju, jer svaki učenik raspolaže sa svojim usvojenim leksikom i spontano ga primjenjuje.

Ove su nam igre bile predstavljene na ovoj nadasve maštovitoj radionici za profesore. Kao što se može primijetiti kazališne tehnike ili bolje reći dramske tehnike nepresušan su izvor za nastavnike stranih jezika pomoću kojih će potaknuti improvizaciju i spontani dijalog na satu. Ova je radionica djelovala kao poticaj i putokaz kojim se sve smjerovima može krenuti u nastavi te je potaknula sve sudionike na traženje i proučavanje novih načina kojim će poboljšati rad u grupi. Važno je, čini mi se, naglasiti da se sve ove igre mogu primijeniti i u najkonvencionalnijim učionicama jer sredstvo kojim se služimo jest mašta koju svi posjeduju.

